

**SVERIGES
HÄRADSSÄLLMÄNNINGSFÖRBUND**

Fabriksgatan 54 A 702 23 ÖREBRO Tel:019-108080
Fax:019-108083

Sveriges Häradssällmanningsförbund tackar för att vi erbjudits att ha synpunkter på remissen om restaurering av natur. Vårt remissvar rör i första hand de frågor som berör skogsbruket.

Övergripande synpunkter

Sveriges Häradssällmanningsförbund anser att det är viktigt att miljö, mångfald och många övriga frågor kring vår natur och vårt sätt att leva lyfts – och det är viktigt att vi skapar mera verkstad! Men vi är starkt kritiska till att EU snabbt tycks röra sig mot en federal detaljstyrning av bla skogsbruk. Vår natur är komplex och ofta krävs lokal kunskap för att skapa bra resultat och som vi ofta säger – man ska diskutera frågorna ute i verkligheten. Många frågor är allt för komplexa för att de ska lämpa sig för att detaljstyras från ett mötesrum i Bryssel.

Häradssällmanningarna har funnits i mer än 1.000 år vilket gör att vi som nu är aktiva känner stor respekt för vikten av uthållig förvaltning och kontinuitet. På många sätt genomsyrar det vårt sätt att tänka och agera. Förvaltningen av våra skogar har under dessa 1.000 år förstås förändrats av respektive tidsepok värdering och mål. Häradssällmanningarna har dock alltid genomsyrats av att skapa motståndskraftiga och växtliga skogar och under senare tid så har förstås vikten av biologisk mångfald fått allt större tyngd. Dvs våra mål och vår förvaltning förändras kontinuerligt över tid. Vi anser att det är viktigt att fortsätta med att utveckla ett allt mer hållbart brukande av våra skogar – ett detaljexempel på hur vi får input i vår utveckling är att Förbundet aktiva medverkar i Skogsstyrelsens arbete med att utveckla "Målbilder för god miljöhänsyn".

För att skapa en bra utveckling och inte minst en trovärdighet i respektive land är det viktigt att mål och verktyg är definierade. Förslaget måste därför vara tydligare i avvägning mellan naturskydd och andra samhällsmål och självklart hantera och utgå från nationella och lokala förutsättningar.

Grundtanken att vi ska restaurera livsmiljöer till goda tillstånd anser vi är viktig och vi tar de frågorna på stort allvar. Tex så deltar Förbundet aktivt i projektet "Nationell strategi för natur- och kulturvårdande skötsel av skogar som förvaltas med naturvårdsmål" som Miljömålsrådets gett till Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets.

Sverige får inte kapitulera för EU nuvarande strävan om ett starkt federalt detaljstyre. Det skulle få förödande konsekvenser för de olika länderna eftersom vi har så olika förutsättningar.

Sverige var ett av de första länderna i världen om att besluta om skogshushållning och återplantering. Nuvarande skogsvårdsplan antogs 1993 och en av de stora förändringarna var att "produktion och miljömål" skulle jämföras. Före 1993 var det tex – förenklat – förbjudet att satsa på lövföryngring och skogsägaren kunde få så kallade 5:3 bidrag för att dika ut sankmarker. Sedan 1993 har skötseln av våra svenska skogar drastiskt förändrats! Andelen löv, död ved mm i våra skogar ökar snabbt (om än från låg nivå). För Förbundet därför självklart att artikel 10 om restaurering av skogsekosystem inte ska ingå i lagstiftningen då EU saknar kompetens för dessa frågor.

Vi har sedan många år en skoglig myndighet med hög kompetens och som många andra länder nu försöker ta efter. Vi har också SLU med sin Rikstax som är världsledande i sin forskning. Vi anser att vi ska nyttja den kunskapen! Vi föreslår att Sverige med sin långa historik och med vår stora kunskapsbank tar ett initiativ i dessa frågor.

Att mäta ökningen av produktionsskogar med olikåldrig struktur eller flerskiktat struktur som en indikator för naturvärdens tillstånd upplever Förbundet som vilseledande och omöjligt att utvärdera. Vad händer under svenska förhållanden med insektsskador? Stormar?

Kommissionen har i sitt förslag på ett för oss svårbegripligt sätt omdefinierat FN:s begrepp om restaurering av ekosystem till – lite förenklat – att natur som formats av människan ses helt eller delvis förstörd. För oss helt obegripligt. Ingen vill väl tex att våra ur biologisk mångfald rika och även estetiskt underbara ekohagar - ska tas ur bruk. Då växer de så småningom igen med gran... Vad skulle målet vara? Skapa ett landskap som det såg ut i Sverige i början av 1800-talet? Eller i början av 1700-talet? Eller i början av 1200-talet?

Kommissionens förslag innebär att stora arealer jord och skog ska tas ur produktion – och det får i Sverige helt orimliga konsekvenser. Utmaningen som vi ser det är att utveckla brukandet så det blir ännu mera hållbart – för vi måste bruka både jord och skog – vi måste fortsatt utveckla en cirkulär och hållbar bioekonomi.

I EU:s biodiversitetsstrategi sägs att framförallt de ekosystem som har störst potential för att lagra koldioxid och ekosystem som kan minska naturkatastrofer ska restaureras. De Svenska skogarna skulle med förslaget – tvärtemot EU:s mål – minska sin koldioxidbidning.

För att kunna anpassas till det enskilda landets verklighet måste bestämmelser om restaurering ett direktiv och inte en förordning. Restaurering måste ske i en anda av cirkulär bioekonomi.

Förbundet ser det som angeläget att vi både inom EU och globalt återställer mark som förlorat många av sina viktiga funktioner – tex avskogade områden, utdikade, eroderade mm. Den ansatsen är dessutom i linje med CBD och Agenda 2030.

Bindande mål:

- De måste vara realistiska och ha verklighetsförankring
- De måste vara avvägda mot andra mål
- Vara tydligt definierade och mätas på samma sätt inom hela EU (*Sveriges sätt att rapportera arealer skyddad skog avviker mycket jämfört med andra länder inom EU vilket skapar en infekterad debatt som inte gynnar något intresse. Det är helt oacceptabelt*).

Med den tolkning som Sverige (Naturvårdsverket) för närvarande har så skulle tex delar av artikel 4:7 nuvarande skrivning innebära omfattande och säkert även ett olagligt intrång i den grundlagsskyddade äganderätten.

Vi anser att det är provocerande att sätta legalt bindande mål om enskilda artpopulationer, bla så är det många faktorer som det enskilda landet inte kan påverka. Fokus bör dessutom flyttas från enskilda arter till värdefulla biotoper/miljöer.

Konsekvenser

För Förbundet är det självklart att ett förordningsförslag inte ska beslutas förrän en ordentlig konsekvensanalys är gjord. Analysen måste ha en helikoptersyn på konsekvenser för ekonomi, samhället, andra miljömål mm men också analysera konsekvensen av om vi inom EU radikalt drar ner den årliga disponibla virkesvolymen. Vad blir konsekvensen om vi tex minskar användningen av trä i hus? Så kallade kortlivade produkter från skogen får ibland i debatten en del stryk – men för att ta ett mycket konkret exempel. Öppna kylskåpsdörren – vad ska mjölk mm vara förpackat i? Vad blir konsekvensen om vi använder andra material?

OM EU beslutar om åtgärder som kraftigt minskar årligt disponibel virkesvolym inom från EU – ska våra industrier importera virke som är ”producerat” utanför EU? Är skogsbruket utanför EU mera hållbart? Frågorna är många – och de måste belysas i förslaget.

Den konsekvensbedömning som gjorts är enligt Förbundets uppfattning rudimentär och tyvärr påverkar den därmed hela förordningens trovärdighet. Enligt Förbundets uppfattning så genomsyras för mycket av utredningen ett extremt så kallat stuprörs-tänk – allt kretsar kring ett fåtal frågor. Konsekvenser och påverkan av andra viktiga frågor belyses inte.

Förbundet anser att Sveriges nuvarande Artikel 17-rapportering under Art- och Habitatdirektivet är problematisk då vi har en annan tolkning än vad de flesta andra länder inom EU har. Vi anser att vår tolkning bör ses över och att det är synnerligen viktigt att alla länder inom EU på ett relativt detaljerat är överens om hur rapportering ska ske. Skulle nuvarande skillnad i Artikel 17-rapportering vara kvar och man antar föreslagna restaureringsmål så skulle det få helt orimliga konsekvenser för Sverige. Men vad skulle svensk tolkning innebära för de länder som mer eller mindre har avskogats? Ska städer och vägar ersättas med skogar?

Enligt Skogsstyrelsens analys så skulle förslaget innebära att fram till 2050 så skulle ytterligare 1,6 miljoner ha som är ”vanlig produktionsskog” tas ur produktion. Enligt Skogsstyrelsen så skulle kostnaden vara i storleksordning 8 miljarder kronor per år. Men till det ska läggas kostnaden för minskat förädlingsvärde för svensk skogsindustri som är minst i samma storleksordning! Det finns även andra stora konsekvenser som utredningen borde analyserats tex konsekvens i glesbygdsområden.

Vilka är vi??

Sveriges Häradsallmäningsförbund organiserar Sveriges Häradsallmänningar – drygt 60 stycken på totalt 120.000 ha. Häradsallmänningar är av skogs- och jordägare i en bygd gemensamt ägd skog. Häradsallmänningarna har funnits i mer än 1.000 år och regleras i ”Lag (1952:166) om häradsallmänningar”.

Lagen är i många avseenden mycket speciell och delar är nästan otidsenligt. Lagens nuvarande skrivning innebär bland annat att Häradsallmanningarna kommer att finnas kvar för all framtid.

Häradsallmanningarna har i många sammanhang (tex hos Skatteverket och Lantmäteriet) en speciell och egen ställning. Det totala förmögenhetsvärdet för alla Sveriges Häradsallmänningar är i storleksordning 10 miljarder SEK.

Örebro 2022-10-31

Erik Petré
Sekreterare i Sveriges Häradsallmäningsförbund